

Književna poročila

Oton Župančič, Ciciban in še kaj. Izdala in založila „Omladina“. V Ljubljani, 1915. M. 8°. 55 str. Kart. I K 60 v.

Našim malim še rojé tajinstvena vprašanja pesnikovih ugank po glavicah, pa je že prinesel rešitev zagonek okroglolični, ludomušni paglavček: Ciciban.

Do najrahljših fines je razgaljena pred nami otrokova duša. V hipu se cmeri in kuha jezo, a že prva šegava in nagajiva beseda mu napne ličeca v vriskajoči smeh. Sredi polja stoji, pa hoče vse izvedeti: Kje je solnce, kam gre luna... Ni mu možno vsega odgovoriti. Solnce zaide in nas reši iz zadrege. — Izletal se je. Na očetovih kolenih copra sedaj in razsipno podarja luno in zemljo mami in očki, pa tudi bogaboječa je dušica njegova.

Krasna v besedni igri in muziki jezika je pesem Ciciban-Cicifuj. Neumit jo je pobral od doma v goščavo, pa ga grize med potjo vest. Otrokove skrbi, njegove naravne vtise, ki se slikovito odbijajo v mladi duši in nam jo pričarajo z neodoljivo iluzijo resnice, nam je Župančič morda v tej knjižici psihologično podal najčisteje. Ciciban posluša očetovo uro.

„Očka, pa kaj je v tej zlati igrački?

Kaj to nabija nalahno ves čas?

— Ciciban, veš to so drobni kovački,

božji kovački, da kujejo čas.“

Uničevalen nagon otroka in zaupljiva lahkovernost sta ga premotila in ves srečen premišlja o božjih kovačkih, pojočih o zlatem času.

Nadvse pristrčen je dialog s čebelo. Junaško izziva sovražnika, ki ga dobrohotno zavrača. Zavest, da ima mamo, ki mu hlače zašije, ga vzame vedno v zaščito, nadalje ponos na očeta, ki mu nabije s „cvetlično bilko zadnjo stran“ — to je otrokova čast proti še tako strupenemu protivniku, — Mehka, za dobra semena ugodna duša deteta, gojena v žlahtnih rokah sredi solnca in cvetja, med prepevanjem ptic in šumenjem potokov po pomladnih tratah: to je Ciciban, gledaje za solncem, ki je zašlo...

V zbirko je sprejeto „in še kaj“. Koledniki: veseli, žalostni in častitljivi. Čvrst jezik, poln narodnega duha, veje iz teh verzov. Zdravje in sveža moč se druži z neprisiljeno naivnostjo.

„Zeleni Jurij“ ni namenjen deci. Pristrčna beseda je, ki smo jo po dolgem času čuli, skrivaj zagnana roža in tih obet o pomladi... Zdravo, bodrilno k upanju:

Konja vzpodbôde, v daljo izginja,

cvetje, zelenje za njim se razgrinja,

da nas Zelenega Jurja spominja...

Prelistali smo do zadnje strani. Ciciban se je utrudil, nič več ne pripoveduje o krivonosem Turku, sredi poljane ga pokrije veter s cvetjem jablane in ga zaziblje v blažen sen.

Ko gredo ti stihii mimo nas, nam je kot spečemu Cicibanu: Ne skrbimo, ne ugibamo, godi se nam kot brezi tenkolaski, ki jo moči

„tihii dežek opoldanji,

lahni veter iz daljav.“

I. P.